

KARTALI KISBÍRÓ

Ára: 40 Ft

V. évfolyam 8. szám

A Kartali Művelődési Ház lapja

1995. szeptember

KÖZLEMÉNY

Az Általános Iskola értesíti a szülőket és a tanulókat, hogy az 1995/96-os tanévet nyitó ünnepség szeptember 1-én (péntek) 18 órakor lesz a felsőtagozatos iskolában.

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a tanulók az első tanítási napon (hétfőn) kapják meg a tanszereket és a tankönyveket. A tanszerek ára a következőképpen alakul:

1. osztály	1980,- Ft
2. osztály	745,- Ft
3. osztály	1525,- Ft
4. osztály	1350,- Ft
5. osztály	837,- Ft
6. osztály	844,- Ft
7. osztály	1010,- Ft
8. osztály	888,- Ft
Kisegítő alsó	1081,- Ft
Kisegítő felső	1251,- Ft

A tankönyvek árát az első tanítási napon közöljük, és csak kifizetés ellenében adjuk át azokat.

Iskolavezetőség

Kartal, 1995. augusztus 18.

A TARTALOMBÓL

Törvénymódosítások.....	2. oldal
Nagycsaládos kirándulás	5. oldal
Betakarítás után.....	9–10. oldal
Miért nincs falusi turizmus a Galga mentén?	12. oldal

*Kérjük Kedves Olvasóinkat, hogy a Kalendáriumba minél előbb adják le trásaikat, fotóikat és az egyéb anyagot, hogy időben elkészülhessen kiadványunk! Továbbra is várjuk az ez évben született gyermekek fotóit!
(A védőnőkkel is el lehet küldeni.)*

ELMÚLT A NYÁR –

– és én nagyon várom a KISBÍRÓ megjelenését.

Kíváncsian olvasok majd arról, miért nem ültek le tavasszal az iskola, óvoda, kultúrház vezetői és beszéltek meg milyen lehetőség van arra, hogy a kulcsos gyerekek ne egész nyáron az utcán legyenek. Meg azt is várom, a gazdajegyző milyen tanácsot ad, hol, mennyiért adjam el a megtermelt búzát, árpát, mákot, hagymát.

A Kultúrház életéről szóló oldalon örömmel olvasom, hogy rendszeresen találkozhatok fiatal magyar költőkkel, írókkal, kiknek műveit kartali versmondó fiatalok mondják.

A sportcikkemben nemcsak a biztatást írja le Jelencsik Pista, hanem végre leírhatja: SZÉP VOLT FIÚK! – ismét NB. III-ban Kartal csapata!?

A focisulis csapatok sorra nyerik a kupákat.

A képviselő-testület eldöntötte, hol osztnak ismét üdülőtelleket: a horgászó vagy éppen a strand mellett?

...És amikor ezt írom, hajnali négy óra van és álmodozom, mert elmúlt a nyár és én várom a KISBÍRÓ-t.

Blaubacher János

Törvénymódosítások

Tisztelt Lakosság!

A Nagyközségi Önkormányzat Polgármesteri Hivatala az alábbiakban tájékoztatja Önöket az egyes törvénymódosításokról.

Módosult az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény, az alábbiak szerint:

– Az elsőfokú államigazgatási eljárásért – ha a törvény melléklete másként nem rendelkezik – 800 Ft illetéket kell fizetni.

„Az egyéni vállalkozói és kereskedői engedély illetéke”

– Az egyéni vállalkozói igazolvány és a kereskedői engedély kiadása iránt kezdeményezett eljárás illetéke 5000.- Ft, mely üzlet megnyitásának egyidejű bejelentése esetén annak illetékét is magában foglalja.

Játékautomata üzemeltetésének az önkormányzatnál történő bejelentése gépenként 10000.- Ft illeték alá esik.

– A felügyeleti intézkedést kezdeményező kérelem illetéke 5000.- Ft.

Az útlevél iránti eljárás illetéke 1995. július 31-i hatállyal 3000.- Ft. Azon polgárok esetében, akik a kérelem benyújtásának időpontjában elmúltak 70 évesek, illetve a 18. életévüket még nem töltötték be, változatlanul 1000.- Ft maradt az illeték.

Illetékmentes eljárások

– Az első személyi igazolvány, az ideiglenes személyi igazolvány kiállításával, a személyi igazolvány cseréjével – kivéve, ha a csere az igazolvány elvesztése, eltűnése, megrongálódása, adatainak olvashatatlaná válása miatt szükséges – vagy érvényességi idejének meghosszabbításával kapcsolatos eljárás, a személyi igazolvány megváltozott adatainak bejegyzésével kapcsolatos eljárás, továbbá a személyi igazolvány kiállításához szükséges irat (születési, házassági anyakönyvi másolat).

A fent felsoroltakon kívül nagyon sok egyéb más rendelet is változott, melyekről a hivatalban szívesen adunk tájékoztatást, felvilágosítást.

Kartal, 1995. augusztus 14.

Kreskó Ferencné
ig. főca.

AGRÁRKAMARÁKRÓL – GAZDAJEGYZŐKRŐL

Az 1994. évi XVI. törvény rendelkezik az agrárkamaráról. A törvény értelmében 1994. november 28-án megalakították a Pest Megyei Agrárkamarat, december 20-án pedig a Magyar Agrárkamarat, amely a három köztestületi kamara egyike.

A köztestületi agrárkamarák az állam gazdasági szerepvállalásának csökkentése céljából alakultak meg, a gazdasági végrehajtó hatalom miniszteriális feladatainak egy részét lényegében átveszik a gazdasági élet szereplői. Saját öngazgatásuk útján – az érdekek egyeztetése és világos megjelenítése mellett – kívánják ezt elvégezni, annak tudatában, hogy ezáltal javul a gazdálkodás feltételrendszere, kevesebb időt igényel az igazgatással kapcsolatos ügyintézés, javítható a termékpálya szereplői közötti összhang, így csökkenthetők az érdeklentmondások kiéleződéséből eredő egyéni és nemzetgazdasági károk.

Ezen elképzelések gyakorlati megvalósítása érdekében hozta létre a kamara kerületi irodáit. Pest megyében 1995. július 1-vel 24 körzet kialakításával, 24 gazdajegyző kezdhet el munkáját.

A kamarai gazdajegyző a miniszter és a kamara elnöke közti megállapodás értelmében továbbra is ellátja azokat a feladatokat, melyeket korábban a falugazdász végzett el.

A gazdajegyző feladatait a következőkben foglalom össze:

1. Általános feladatai:

- végzi a kamarai tagok regisztrálását,
- segíti a körzetében működő mezőgazdasági bizottságok munkáját, ellátja az azokkal kapcsolatos adminisztratív teendőket, szervezeti feladatokat,
- kapcsolatot tart a települési önkormányzatokkal, véleményezi a helyi önkormányzatok ágazatot érintő előterjesztéseit, információkkal segíti munkáját,
- tájékoztatja a kamarai tagokat a tevékenységükkel összefüggő kamarai információkról és szakmai rendezvényekről, mozgósít azokon való részvételre.

2. A kamarai törvényből származó feladatai:

A) Közreműködik a körzetéhez tartozó agrárkamarai tagokkal kapcsolatos adatgyűjtésben, az alapkataszterek felállításában, a nyilvántartások vezetésében, karbantartásában, az erre épülő informatikai rendszer működtetésében. Ennek keretében a vonatkozó jogszabályi előírások, illetve megállapodások alapján ellátja a termésbecsléssel, termésprognosztizálással kapcsolatos hatáskörébe utalt feladatokat.

B) Termelészervezéssel kapcsolatos feladatokat végez. Ezen belül:

- tájékoztatja a mezőgazdasági bizottságok tagjait a támogatási lehetőségekről és feltételekről,
- a hitelezési előírásokról,
- segítséget nyújt a pályázatok, üzleti tervek készítésében,
- lehetőség szerint intézi a támogatások igénylésével kapcsolatos ügyeket.

(folytatás a 3. oldalon)

C) Ellátja a kamarára háruló helyi szintű piacszerzési feladatokat. Így különösen:

- tájékoztatja a mezőgazdasági bizottságának tagjait a beszerzési és értékesítési lehetőségekről,
- kezdeményezi az egyes osztályok által véleményezett és elfogadott termékértékesítési szerződések megkötését,
- közreműködik a kamarai tagok, illetőleg kamarán kívüli szervezetek közti átmeneti vagy tartós gazdasági kapcsolatok kialakításában,
- a piaci zavarokról tájékoztatja a területi kamarát, illetve annak illetékes osztályát,
- figyelemmel kíséri a gazdaság piaci szereplőinek magatartását a kamarai etikai szabályzatban előírtak betartását.

D) Termelési szaktanácsadást nyújt a kamarai tagok részére igény szerint. Ezen belül figyelmet fordít a környezetvédelmi előírásokra, a kémiai szerek használatára és a mezőgazdasági hulladékok kezelésére.

Szervezi az egyéb jellegű kamarai szaktanácsadás helyi kamarai tagokhoz való lejuttatását.

Ígény és lehetőség szerint közreműködik az üzleti alapú szaktanácsadás szervezésében.

E) Végzi a kiállításokkal, külföldi kapcsolatokkal kapcsolatos kamarai feladatok helyi szintű szervezését.

F) Közreműködik a szakképzési törvényből származó feladatok ellátásában. Kiemelten a mezőgazdasági bizottság tagjai képzésének, átképzésének, továbbképzésének a szervezését végzi.

3. Központi közigazgatást érintő feladatai:

- véleményezi a földművelési alapokkal kapcsolatos pályázatokat (szaktanácsadási, fejlesztési, földvédelmi támogatás, esetenkénti pályázatokban foglalt feladatok stb.),

- közreműködik a támogatások igénylésében, illetőleg a biztosított jogosítvány szerint a szükséges igazolások kiadásában,

- végzi a jogszabályi módosítások és a Földművelésügyi Minisztériummal kötött megállapodás függvényében öngazgatási jogkörben átadásra kerülő egyéb közigazgatási feladatokat.

4. Önkormányzatokat érintő közigazgatási feladatai:

Az egyes önkormányzatokkal kötendő külön megállapodások szerint közreműködik az önkormányzatok jogszabályban meghatározott földművelésügyi igazgatási feladatainak a végrehajtásában.

5. Ellát minden, a kamara működéséhez tartozó feladatot, amelyet munkája irányítására jogosult személytől kap.

Pest megye 5. számú körzetéhez a következő települések tartoznak:

Aszód, Bag, Domony, Iklad, Galgahévíz, Hévízgyörk, Kartal, Tura, Verseg.

A gazdajegyző településenként heti egy alkalommal fogadóórát tart a következő rend szerint:

Hétfő:	8 – 11 óráig	ASZÓD
	11 – 12 óráig	IKLAD
	13 – 15 óráig	DOMONY
	15 – 16 óráig	BAG
Szerda:	8 – 11 óráig	TURA
	11 – 14 óráig	GALGAHÉVÍZ
	14 – 16 óráig	HÉVÍZGYÖRK
Péntek:	8 – 9 óráig	VERSEG
	9 – 12 óráig	KARTAL

Egyéb időpontokban megtalálható a körzetközpontban Aszódon a Polgármesteri Hivatalban.

Az 5. számú körzet gazdajegyzője:

RUSZKAI JÁNOS

Címe: 2173 Kartal, Bartók Béla u. 8/B

Telefon: 06-30/503-312

TUD ÖN AUTÓT VEZETNI? Tanuljon autósiskolánkban!

„B” kategóriás tanfolyam

Időtartama: 8 x 4 óra, heti 2-3 alkalom.

Időpontjai: általában 17 órától, de a kezdés igény szerint módosítható.

Első megbeszélés szeptember 8-án 18 órakor

A tanfolyam helye: Művelődési Ház, Kartal

A tanfolyam díja: Elméleti és műszaki oktatás 4.000 Ft, gyakorlati óra (vezetés)

650 Ft/óra. A vezetésből kötelező 25 x 650 Ft = 16.250 Ft.

A pótóra is 650 Ft-ba kerül.

A TANFOLYAM DÍJÁT LEHET RÉSZLETEKBEN FIZETNI.

Első részlet 4.000 Ft, a fennmaradót szintén részletekben.

Szükséges még:

orvosi alkalmassági vizsgálat, 1 db fénykép, 800 Ft-os illetékbélyeg, vizsgadíj.

A vezetői engedélyhez szükséges elsősegélynyújtási ismeretekről szóló tanfolyamot is megszervezzük.

A tankönyvek beszerzéséről gondoskodunk.

Kovács Győzőné iskolavezető

NYÁRI GYAKORLATON AUSZTRIÁBAN

Czene Gábor kartali fiú, a péceli Fáy András Mezőgazdasági Szakközépiskola és Szakmunkásképző tanulója Ausztriában töltötte 3 hetes szakmai gyakorlatát.

– Kíváncsi voltam, hogy milyen egy másik ország és annak mezőgazdasága egy tinédzser szemével.

Gábornak voltak nyelvi nehézségei, mivel nem régen tanul németül, ezért nem tudott minden kérdésemre válaszolni de úgy gondolom, így is tanulságos lehet számunkra, amit elmesélt.

A lakóház melléképületekkel

– A kisvárost, ahol a gyakorlatot töltöttem, Raabs an der Thaya-nak nevezik – meséli Gábor.

– Egy harminc-negyven év közötti kétgyermekes családnál laktam, ahol a férj főfoglalkozású farmer, a feleség pedig fogorvos (vagy fogorvos-asszisztens). A gyerekek alsó tagozatos iskolások.

A családnak 60 ha földje van, amelyet a férj örökölt az apjától, egy darab erdővel és a fafaragás szeretetével együtt.

Ezt a területet négy traktorral műveli meg, ebből kettő régi Steyr, egy John Deere.

A környéken főként burgonyát, repcét, búzát, lucernát és fűszénát termesztnek. A repce nagyon fontos növény erre felé, mert abból készül a traktorok üzemanyaga (sokkal kevésbé szennyezi a környezetet!).

Az erőgépekhez természetesen nagyon sok munkagép is rendelkezésére áll a gazdának, és van egy régi kombájna is.

A gépeket a lakóháztól távolabb, egy külön nagy garázsban tárolják.

Nemcsak növénytermesztéssel, de állattenyésztéssel is foglalkoznak: 16 tehenük, egy bikájuk és 14 üszőjük van, és természetesen néhány baromfi és nyúl is akad a ház körül. A szarvasmarhák vegyes hasznosításúak, így nem valami jó tejelők. A teheneket külön fejőházban fejik, sokkal higiénikusabb körülmények között, mint itthon, Babaton, ahová gyakorlatra járunk. A lakóház és az istálló elég közel van egymáshoz, és mégsem volt bűz, mert nagyon ügyelnek a tisztaságra.

Dombos területen gazdálkodnak, jó minőségű földeken. Elég sok a csapadék, és többször esett jégeső is, míg ott voltam.

– Neked mi volt a feladatod?

– A napirend mindennap hasonlóan alakult: kelés 6 órakor, majd fejés, utána a fejőrendszer tisztítása, majd trágyázás. Az állatok ellátása után következett a reggeli.

Mi ketten reggeliztünk a gazdával, mert addigra a család többi tagja már elment otthonról.

Reggeli után a mezőn dolgoztunk, ha az idő engedte (pl. a szénabetakarításnál én is vezethettem a traktort) vagy a ház körül tevékenykedtünk: leköveztük a bejáratot, meszeltünk stb.

Délben megebédeltünk, és háromig pihenő volt, majd újra mezei munka és az állatok esti ellátása következett.

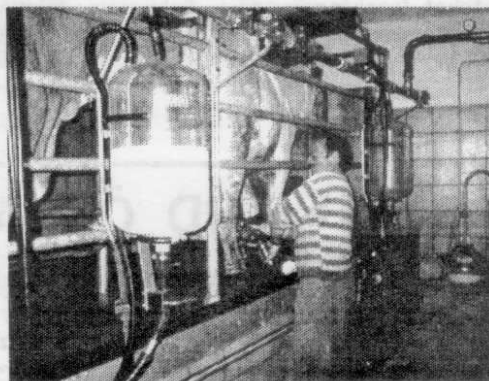
Az erdőn is dolgoztunk, és szedtünk gombát is. Szabadidőmben elmentünk kerékpártúrára a környéken azokkal, akik szintén erre felé töltötték a gyakorlatukat. Nagyon szép dombos, erdős vidék ez, és tiszta a levegő.

– Mit tapasztaltál, a mi életmódunkat, életszínvonalunkat összehasonlítva, van-e lényeges különbség?

– Ott sokkal nyugodtabbak az emberek. A házigazdának is több hobbija van, és mindegyikre jut ideje: nagyon szépen farag, fotózik és vadászik. (Egyszer kivitt magával.) Szóval, nem rohannak úgy az emberek, mint nálunk. Jut idejük a családra, a gyerekekkel én is sokat játszottam. Munkaidő után a feleség is besegített a mezei munkába. Alkalmazottat nem tartanak, mégis el tudják látni a feladatokat nyugodt tempóban. Elég jól élnek, nagy, jól felszerelt házuk van. A személyautójuk már elég öreg, a farm viszont korszerűen felszerelt. Videón bemutatták nekem, hogy honnan indultak: hát bizony nem valami rózsás körülmények közt kezdték a gazdálkodást, mikor átvették a szülőktől a farmot.

Én mindenesetre nagyon jól éreztem magam, és szeretnék jövőre is visszatérni.

Rné

Fejés

Széna betakarítás

NAGYCSALÁDOS KIRÁNDULÁS

Tavaly, mikor vendégül láttunk egy busznyai nagycsaládot, elkezdtük szervezni a viszontlátogatást a Veszprém megyei Monostorapátiba.

Nagy szervezkedés és megbeszélések után eljött a nagy nap. Sajnos a beígérkezett tíz családból csak hét tudott eljönni.

Jó hangulatban indultunk reggel hétkor a busszal. Az autópályán gyorsan elértünk első útiállomásunkhoz. Amint megpillantottuk a Balaton csücskét, gyerekeink tomboltak. Sietett is sofőrünk, hogy minél előbb elérje a Siófok ezüstpartján lévő strandot. Nagyon jó idő volt, jól esett a víz mindenkinek. Pici babáink is kóstolgatták, de szerencsére nem volt utóhatása.

Tudja mindenki, ha fürdésről van szó, a gyerekek fáradhatatlanok. Sajnos gyorsan eljött az indulás ideje. Monostorapátiban este hat órára vártak bennünket. Kicsit késve be is gurult a buszunk a faluba. Sok család gyűlt össze fogadtatásunkra, nem csak azok, akik szállást adtak. Az egyesület elnökösszonya és a polgármester úr köszöntött bennünket, régi magyar szokás szerint, meleg kenyérrel, pálinkával, üdítővel, gyerekeik pedig énekszóval fogadtak, nagyon jó érzés volt számunkra. Akinek volt személyes ismerőse, az nagyon meghatódott.

Nagy nyüzsgés közepette mindenki megtalálta szállásadóját, és elindultunk „haza”. Marikával, az egyesület vezetőjével megbeszéltük a további programot a vacsoránál. Nagyon készséges volt, és bőséges programajánlattal rukkolt ki. Ő volt az idegenvezetőnk, bárhová mentünk.

Másnap a megbeszélt időre jött értünk a busz és Tapolcára indultunk városnézésre. Az eső csöpörgött, de kedvünket nem rontotta el. Megnéztük a Tavasbarlangot, a vízimalom romjait, és a körülötte fekvő szép tavacsikát, templomot és múzeumot. Ebéd után Badacsonnyal ismerkedett a csapat. Estefelé érkeztünk haza. Akinek tavalyról volt ismerőse, az meglátogatta, és éjszakába nyúló beszélgetés kezdődött.

Vasárnap kicsit fáradtan ültünk be az apáti templom padjaiba. Mise után, mire a falumúzeumba kerültünk, már mindenki érdeklődéssel nézte végig a régiségeket. Kis fényképezés, majd indultunk Balatoneredicsre, az Afrika-múzeumba.

Csodálatos vadászkastélyban nézhettük meg dr. Nagy Endre, a leghíresebb magyar vadász Afrikából hozott emléktárgyait és trófeáit.

Nagyon érdekes volt a csoport minden tagjának. Sietnünk kellett haza, mert vendéglátóink a szőlőhegyen főzték számunkra a finom bográcsgulyást, és kínálták saját termésű boraikat. Nagyon jó hangulatban telt el az este.

Hétfőn reggel megköszöntük a vendéglátást, és indultunk Hegyesdre, egy vállalkozó haltenyészetét megnézni. Nagy türelemmel felelt a gyerekek kérdéseire.

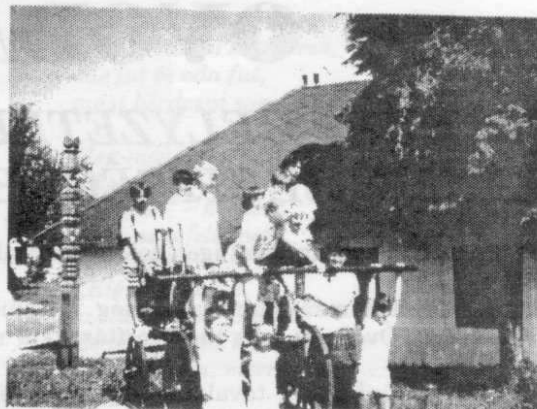
Hegyesden megnéztünk még egy három család tulajdonában lévő borkombinátot is. Borkóstolóval egybekötve beszélgettünk a tulajdonosokkal.

Sajnos sietnünk kellett, mert nagyon jó idő volt, és gyerekeink a Balaton vizét kívánták. Kiadós strandolás után fáradtan zötyögött velünk a busz hazafelé.

Megállapítottuk, hogy érdemes volt eljönni, és hogy szívesen fogadjuk új ismerőseinket, ha Kartalra látogatnak. Nagyon jól éreztük magunkat és köszönjük a monostorapátinak szíves vendéglátását és az egyesületvezető áldozatos munkáját.

Monostorapáti főterén

A falumúzeum előtt

Elkészült a bográcsgulyás

A borospincében

A NOE CSOPORT MUNKÁJÁRÓL:

Augusztus utolsó hétvégéjén szeretnénk az erdőbe kirándulni. Folyamatosan árulunk olcsó zoknit, mosóport, öblítőt, mosogatót. Szeptembertől minden hónap második keddjén találkozunk a Művelődési Házban. Minden érdeklődőt, új és régi tagokat szeretettel várunk.

NOE csoport

A megyei lap is hírt adott a kartaliak látogatásáról:

NAGYCSALÁDOSOK MONOSTORAPÁTIBAN

A kartali nagycsaládosokat a hétvégén több napra fogadja a Monostorapáti Nagycsaládosok Egyesülete. Tizenegy család 55 tagját várják a hétvégére. Tavaly a kartaliak látták vendégül az apátiakat. Augusztus 12-én a falunap alkalmával a kispesti nagycsaládosok mintegy 50 tagja látogat Monostorapátiba, hogy kialakítsák a két egyesület közötti tartós kapcsolatot.

ÓVODAI HÍREK

SZORULT HELYZETBEN SZÜLŐI SEGÍTSÉGGEL

Az 1995-ös gazdasági évet igen sok adósággal indítottuk.

Ennek következményeként a község intézményei, ezen belül az Óvoda is erős megszorításokkal működik.

Költségvetésünkben a tavalyinál egy fillérrel sem kaptunk többet, fejlesztésről pedig szó sem lehet. Emellett a Képviselőtestület arról is döntött, hogy fél-évig csak a közvetlen működéshez szükséges összeget használhatjuk fel.

Ez a határozat lemondásokra kényszerített bennünket. El kellett döntenünk, hogy ebben az évben – a karbantartási munkákat

- a gyermekek számára vásárolandó sportszereket, udvari játékszereket hagyjuk el,
- vagy esetleg bevonjuk a szülők anyagi erejét.

Ez utóbbit máris el kell vetni, hiszen eddig sem szorultunk rá, hogy az alapvető ellátáshoz pénzt kérjünk. Csupán az úszásoktatás, kirándulások jelentettek pluszköltséget.

Született egy másik gondolat, miszerint próbáljuk megoldani az egészségügyi meszelést önerőből, s ezzel kb. 200.000.- Ft-ot máris megtakarítanánk.

Az óvoda technikai dolgozói felvállalták a munkát. Közben az óvónők megkérdezték a szülőket is, hátha akad, aki segíteni tud. Meglepő, de nagyon örömteli fejleménye lett a dolognak, mert szinte minden csoportból akadt 1-1 apuka, nagypapa, s közülük többen nemcsak a csoport, hanem mosdó, folyosó meszelését is elvégezték.

Köszönet illeti az óvoda technikai dolgozóit. Szinte mindnyájuknak ki kellett venniük részüket a munkából. Volt, akik most meszeltek először, ennek ellenére ők is vállalták a számukra egyáltalán nem kötelező tevékenységet. Azt akarták, hogy a pénzhány ne csapdjon le a gyerekeken, s azok szeptemberben a megszokott tiszta, friss környezetbe jöjjenek.

Úgy érzem, hogy azok a szülők, akik jószívvel, időt, fáradságot nem kímélve segítettek, megérdemlik, hogy a község lakói tudomást szerezzenek róluk:

az 1. sz. Óvodában

FEHÉR MIHÁLY nagypapa (Kartal, Vöröshadsereg út 59.)
CSUCSI GYULA apuka (Kartal, Alkotmány út 18.)
GREGUS ISTVÁN apuka (Kartal, Alkotmány út 33.)

a 2. sz. Óvodában

APÁTI ATTILA (Ady E. köz)
GYETVAI ZSOLT (Kun B. út 9.)
KONKOLY ANDRÁS (Szőlő út 2.)
ZÁDECZKI ZOLTÁN (Alkotmány út)

A 3. sz. Óvodában sajnos nem sikerült a csoportokat kimeszelni, a többi helyiséget viszont a technikaiak újjá varázsolták.

Főleg a gyerekek nevében köszönöm, hiszen egyáltalán nem mindegy, hogy a mindennapjainkat milyen körülmények között töltik majd.

Köszönettel tartozom még:

GERHÁT JÁNOSNAK (Mikszáth út), aki linóleumot adott nekünk. Az udvari asztalokat, tornapadokat be tudtuk így vonni.

LADOS JÓZSEFNEK (Bocskai út), aki szánkózódomb kialakításához adott földet. Neki visszamenőleg is meg kell köszönnöm azt a homokot, amelyet Tóth Ilkó Mihállyal közösen ajándékoztak nekünk. Ebből töltöttük fel a homokozóinkat.

SASKA JÓZSEF (Vöröshadsereg út) szintén ingyen hozott homokot, ugyanezre a célra.

Igazán jó ez a segítőkész, adakozó szellem, de nagyon remélem, hogy a továbbiakban a szükséges költségvetés mellett, nem pedig helyette számíthatunk a kedves szülők segítségére.

Tóth I. Mihályné

HIRDETÉS

Az Óvodában eladók: használt mosdók, szifonnal, csappal, olajkályhák, gyermek öltözőszekrények, irodai asztalok.

A Dyslexiások redukációjának alapelvei

I. Az aprólékosan felépített fokozatosság

Az általános iskola – támaszkodva a tanulók feltételezett átlagos vagy jó képességeire – nem vezeti végig a tanulókat valamely gondolatmenet minden egyes közbülső pontján, csak lényegeset mond ki belőlük, feltételezve, hogy a tanuló a többit saját gondolataival pótolja.

Az olvasástanulás folyamán a nyelvileg jól fejlett tanuló venni tudja az akadályokat, a gyengén fejlett nem. Az ő számára kisebb lépcsőfokokat, aprólékos módszertani lépéseket kell beépítenünk, hogy elérhessük vele a tanítási célt.

II. A betűtanításhoz nem a közismert kettős asszociációt alkalmazzuk ki (hang és betűkép), hanem a hármas asszociációra törekszünk. Az a hang és betűkép tanításához még hozzájön a hangképzés tudatos megfigyeltetése és emlékezetből történő felidézése. Ez annyit jelent, hogy a gyerekekkel megfigyeltetjük a fogak, nyelv stb. helyzetét egy-egy hang képzésénél.

Gyakorlati tapasztalatom bizonyítja, milyen nagy jelentősége van ennek és hogy mennyire segíti az egyes gyerek fejlődését. Például az *f* és *v* hangok képzése között csak a zöngé a megkülönböztető. Ha a gyerek a betűtanulás során rendszeresen ellenőrzi, hogy a hang *morog* vagy nem *morog* a rossz kiejtést egy idő után ő maga korrigálja. Vizuálisan látja a különbséget, de ha a képzésbeli különbség nem tudatos nála, ez a hiba az olvasásban állandóan jelen lesz.

Még egy példa, az *ú* és *ü* hangok sok gyerek számára okoznak nehézségeket. Képzésük között csak egy picit különbség van a nyelvállásban. De ha megfigyeltetem a gyerekekkel, hogy a betűk kimondásakor a száj elé tartott kézfejen hol érezhető az *ú* vagy *ü* hang képzésekor keletkezett levegő, s ezt az első pár alkalommal jelzem is a kezén rajzzal, egy idő után már nem téveszti a két hangot.

III. A homogén gátlás kialakulásának megelőzése

A homogén gátlás azt jelenti, hogy az azonos, ill. hasonló elemek gátolják a tanulást folyamát. Röviden nehezebben tanulhatók meg, könnyebben téveszthetők össze és könnyebben felejtethetők el a megtanulásra szánt ismeretek.

Ezért nagyon fontos a betűtanítás sorrendje. A homogén gátlást okozó betűket a lehető legtávolabb tanítjuk egymástól, vagyis a két betű közül az egyik már jól be legyen gyakorolva, mire a másik tanítására sor kerül. Amikor egy homogén gátlást okozó betűpárt tanítunk, pl.: *m-n*, akkor először tanítjuk az első betűk között az *m*-et. Amikor jó pár betű tanítása után az *n*-hez érünk, az *m*-et elhagyjuk. Ez azt jelenti, hogy ebben az időpont-

ban az *m* betű nem látható egyetlen szóban, szövegben sem, amit ekkor olvas a gyerek, sőt a betűtartóban is lefordítjuk a betű képét. Amikor az *n* betűt már begyakorolta, ezt hagyjuk el és vesszük elő újra az *m*-et egy ismétlési időszakra. Csak ezután vesszük elő egyszerre a két betűt és differenciáljuk őket, azaz megfigyelünk minden hasonlóságot és különbséget.

IV. A dyslexiás gyerekeknél gyakran előfordul a gondolkodás merevsége a rigiditás

Ez annyit jelent, hogy egy gondolatmenetből nem tud könnyen egy másikra váltani. Ez a tanításban kétféle nehézséget jelent.

1. A sok egyforma gyakorlás lemerevíti a funkciót és a gyerek egy-egy feladatot csak úgy képes megoldani, ahogy addig gyakorolta. Tehát nagyon fontos, hogy egy-egy feladatot nagyon sokféle módon gyakoroljunk.

2. A dyslexiás gyerekek emlékezetébe a saját hibájuk szinte bevésszódik. Éppen ezért nagyon fontos, hogy a hibákat megelőzzük, de már javításra kerül sor, az azonnal megtörténjen és a hibát eltüntessük. Pl.: ceruzával íratunk és a hibát azonnal kiradírozzuk. A tanuló előtt csak jó szöveg maradhat.

V. Az utolsó alapelve, mely szerint a dyslexiásokkal való foglalkozásnak kell a tanulók szorongását és az olvasás iránti ellenszenvet

A szorongás oldásához az olyan elfogadó magatartás vezet, amely nemcsak elfogad, de követel is.

Nem büntetjük a hibákat, de lendületes, változatos óravázlatokkal azért munkát kívánunk meg. Az elfogadás éppen abban áll, hogy a követelményszint pont megfeleljen a gyerek által elérhetőnek.

A jól felállított követelményeket kérő pedagógus mellett biztonságban érzi magát a gyerek.

Az olvasás – írással kapcsolatos ellenszenv a redukációs munkavégzés végére szűnik meg csak ugyan, de már az első hetekben sokat oldódik – főleg az olvasással szemben, ha sokféle színű, kézbe fogható, képekkel kapcsolatos olvasási gyakorlatokat végzünk. Mindezt és az előző cikket is beleértve azért írtam le, mert remélem fölkeltem az olvasók érdeklődését és a környezetükben esetleg tanulási nehézségekkel küzdő gyerek esetében nem a gyereket hibáztatják, hanem a lehetőségekhez képest megpróbálnak neki segíteni, ha mással nem, az állapotát megértő és elfogadó magatartással.

Maldrik Györgyné

Nyolc év vagy egy évszázad?

Eltelt nyolc hosszú év, lezárult egy szakasz életünkben. Hogyan is kezdődött?

Már nem is emlékszem igazán. Gyülekezés az iskola udvarán, megszeppent arccal, izgatottan vártuk a tanító néni útbaigazító szavait, a csengő hangja, bevonulás az osztályterembe, elfoglalva helyünket a padban, mind kedves emlékek maradnak. Az első betűk, számok leírása mekkora odafigyelést igényelt, míg a betűkből szavak, a szavakból mondatok váltak, a számokból pedig feladatok kerekedtek. Az olvasás elsajátítása során igencsak igénybe vettük a tanító néni türelmét. A későbbi időkben sokunknak a helyesírás okozott sok problémát, mit kettőzünk, mit milyen *j*-vel írunk. Sok örömet okoztunk tanítóinknak a pályázatokon való részvételünkkel, mozgalmasságot vittünk az iskola életébe. A különböző versenyek is tudásunk gyarapítását szolgálták. Tanítóink dicséretét szívesen hallgattuk, de a szidalmakat is megérdemeltük. A „nehéz munkából” az igazi kikapcsolódást a szünetek jelentették, ami erőt adott a következő időszak teljesítéséhez. A negyedik osztály vége jelentette azt a próbát, hogyan álljuk majd a sarat a felsőtagozatban, ahol több tanár és több tantárgy fogadott bennünket. Azt hiszem, itt kezdődtek azok a lépések, amelyek az önállóság felé sodortak bennünket. Ki-ki saját belátása, ígyekezte szerint a felsőtagozatban is csil-

logtathatta a tudását az órákon, sportrendezvényeken, vetélkedőkön és kaphatta meg az érte járó jutalmat. Az osztálykirándulásokon töltött idő is növelte bennünk az összetartozás erejét, ahol a vidámság, a tréfa a tetőfokára hágott.

A nyolcadik év első fele mindannyiunk számára döntő fontosságú volt, mivel újszerű feladat elé állított bennünket, mégpedig a pályaválasztás problémájával kellett megküzdenünk. Tanácsokat, segítséget, biztatást kaptunk tanárainktól, mellyel megkönnyítették elhelyezkedésünket. Fáradtságos, gondoktól csöppet sem mentes munkájukat köszönjük, és ez a köszönet talán abban fog megnyilvánulni, ha mindenki képességeinek, adottságainak birtokában sikeres életpályára lép.

„Szervusz hát, iskola,
iskola udvara,
könyv, lecke, pad.”

Kartal, 1995. május

Szilágyi László 8.b

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az iskola vezetősége pályázatot hirdet
büféjének üzemeltetésére.

PÁLYÁZATI FELTÉTELEK:

- erkölcsi bizonyítvány, megfelelő szakmai ismeretek és vállalkozói igazolvány
- 5000 Ft/hó bérleti díj

- forgalom százalék felajánlás a diákönkormányzat részére

- szeszes italt, cigarettát árusítani tilos.

A büfé megtekinthető de. 8 órától 12 óráig
a felsőtagozatos iskolában.

Bővebb információ a helyszínen.

A pályázat benyújtásának határideje:
a lap megjelenésétől számított 1 hét

HÁZILAG KÉSZÍTETT GULYÁSKRÉM

HOZZÁVALÓK:

- 5 kg paradicsom
- 2 kg paprika
- 3 fej fokhagyma
- 20 szál zellerlevél
- 1 evőkanál őrölt köménymag
- 2 kávéskanál őrölt bors
- evőkanál majoránna
- 10 dkg vegeta
- 1/2 kg konyhasó
- teáskanál szalicil
- őrölt csípőspaprika (evőkanál)
- evőkanál őrölt csemege paprika
- 2 kg vöröshagyma

ELKÉSZÍTÉS:

A paradicsomot, paprikát, vöröshagymát, zellerlevelet, petrezselymet, fokhagymát húsdarálón ledaráljuk, és lassú tűzön 20 percig forraljuk, közben a fent említett fűszerekkel ízesítjük. Még 10 percet kevergetés mellett forraljuk. A tűzről levéve hozzáadjuk a szalicilt, jól elkeverjük, és forrón üvegekbe szedjük. Lekötjük és száraz dunsztba tesszük. Kb. másfél nap után a kamrába száraz hűvös helyen tároljuk.

Felhasználása: pörköltökhöz, gulyáslevesekhez, zöldségfélékhez kitűnő ízesítőként szolgál.

Kedves Sógor!

A nagy nyári munkák elmúltával nyaralásra is jutott egy kis időtök a kedves feleségeddel. Pihenés közben sok minden elgondolkoztál. Több minden mellett azon, miért nincs a községben egy olyan vezető társaság, amely időnként összejön és megbeszéli a község ügyes-bajos dolgait, ötleteket vet fel, amelyek eljutnak a képviselőtestület tagjai fülébe és azok az életrevalókat támogatva megvalósíttatják azokat.

Mikor nyaralásotokból hazajöve elmeséltem én is elmondtam, hogy pár nappal azelőtt egy barátnőmmel beszélgetve ugyanez a gondolat merült fel. Őneki is elmondtam, neked is: – szerintem van és volt is, csak nem bejegyzett, nem látványosan működő.

Beszélgetések által én megismertem a KRIM-i társaságot, melynek sajnos két tagja a közelmúltban elhunyt. A társaság rendszeresen összejött szombat délutánonként és egy kis poharazgatás közben megvitatták a világ folyását. Sok jó ötlet merült fel beszélgetésük során. Tudom, mert részese vagyok – a KÉK alapító tagjai is közösen névnapoznak és ott nagy beszélgetések, nagy viták zajlanak a mindennapi élet eseményeiről. Ismerek baráti köröket, akik közösen mennek színházba, ünneplik meg családi ünnepeiket. Mindenhol beszélgetnek, eszmét cserélnek, ha lassan is, de a jó ötletek el-eljutnak a község választott vezetői fülébe. Rajtuk áll, mennyit valósítanak meg belőle.

Ezeknek a baráti társaságoknak kell megtalálni egymáshoz az utat. Az a fő, legyen helyünk megbeszélni közös dolgainkat, és ha van benne okos gondolat, pénzünk is legyen annak megvalósítására.

Rokoni üdvözlettel ölel –

sógorod, János

BETAKARÍTÁS UTÁN

Az aratás mindig nagy eseménynek számított a falusi emberek életében. Régen a falu apraja-nagyja részt vett valamilyen formában ebben a fontos munkában. A „Népszokások és viseletek Kartalon” című kiadványban a következőket olvashatjuk erről:

„Pünkösöd és Úrnapja után jeles ünnepnek számított még Péter Pál napja, az aratás kezdete. A fiatalság ezen a napon bált rendezett. Délután az idősebbek készülődtek a másnap kezdődő aratásra, a kaszákat, sarlókat kalapálták ki. A fiatalok nem törődtek semmivel, mulattak hajnalig. Sok legénynek csak annyi ideje maradt, hogy ruhát váltson és válóra vegye a kaszát.

Az a legény, akinek először adtak kaszát a kezébe – 16 éves kor után – és derekasan helyt is állt a munkában, azt az aratóbanda maga közé fogadta. Az első napi felavatást nem kerülhette el egy legény sem, nem is mertek ingre, gatyára vetközni. A banda tagjai lesték az alkalmas pillanatot, mikor nincs a legény kezében a kasza és észrevétlenül elkapathatják. Akkor négy markos ember hanyatt rántotta a tarlóra, egyik megfogta a két kezét, a másik a két lábát és magasra emelték, majd gyorsan visszaeresztették a tarlóra. Ahányszor ezt megismételték, annyi liter borába került ez a legénynek. Az avatandó persze igyekezett szabadulni a markos kezek szorításából, mert a hegyes tarló jól összeszurkálta. Este aztán megitták az áldomást.

A kislányokat az iskola elvégzése után, 12 éves kortól fogadták a bandába marokszedőnek.

Az aratás ideje a gazdáknál rendszerint két hétig tartott, az uraságnál valamivel tovább. Aratás végeztével az aratók szalmából font, papírvirágokkal díszített koszorút vittek az uraságnak, aki étellel és itallal vendégelte meg őket, majd estére bált rendeztek.

Aratás után a csomókat hordák be a földekről, majd a kazlakba rakott gabona cséplése következett, ami a századforduló idején még nyomtatással, vagy kézi csépléssel történt.

Manapság már sokkal kevesebb embert érint még a falusiak közül is ez a még mindig nehéz munka, de jelentősége semmivel sem csökkent, sőt a magángazdálkodás elterjedésével valamivel megnőtt az érintettek száma.

Az ideai aratásról és a nyári betakarításról (amely nemcsak a gabonafélék aratását foglalja magában) faggattam a Tangazdaság és a szövetkezet vezetőit, valamint néhány magángazdát és kombájnoszt.

Barna Tamással, a Tangazdaság növénytermesztési főigazgatóvezetőjével augusztus 3-án beszélgettem a nyári betakarításról.

– Az idén nagyon jó volt a termés, már évek óta nem takarítottunk be ennyi búzát és borsót hektáronként.

899 ha-on 6 t búza termett ha-onként. A borsóból 277 ha-t arattunk, a termésátlag 2,6 t volt. A 90 ha repce termésátlaga 1,4 tonna.

A 301 ha mustár betakarítása most folyik, kicsit késve a hűvös tavasz miatt.

Az idén 5 db E-517-es kombájn, és 4 db Claas Dominátor dolgozott a földeken, két brigádban. A Claas Dominátorosok vágták a borsót, az E-517-esek a búzát.

Béaratást is végeztünk több helyen, az Egyetem József-majori Tanüzemének például 70 ha búzát arattunk. A magángazdálkodók igényeit is kielégítettük, borsót és őszi gabonákat arattunk nekik.

Az időjárás kedvező volt, csak egy hétvégén esett az eső, így 18 nap alatt sikerült learatni a búzát és a borsót a magángazdálkodók területét is beleértve.

A szociális ellátás az aratási helyszíneken biztosítva volt ugyanúgy, mint eddig. A szociális kocsiban hideg ásványvíz és ingyen uzsonna várta a dolgozókat.

Fehér Zsoltot, a Tangazdaság legfiatalabb kombájnosát kérdeztem, hogy számára mit jelent az aratás.

– Sok port és nagy meleget. Van, amikor 60 °C van a kombájnosfülkében. Allergiás vagyok a porra, de kalcium pezsgőtablettával azért sikerült átvészelnem az aratást. A 11 kombájnból csak egyben van légkondicionáló, de az is rossz.

– Milyen volt az idei aratás?

– Az időjárás szempontjából jó, mivel eső nem nagyon hátráltatta a munkát. A termés is jó volt, meglátszott, hogy idén tavasszal több eső esett a szokásosnál, és több műtrágyát, vegyszert kaptak a földek, mint az előző években.

Az viszont nehezítette a munkát, hogy egyre kevesebb pénz jut alkatrészre, így csak a legszükségesebb dolgokat vettük meg előre, és aratás közben kellett szalagálni alkatrész után. Megjegyzem, egy vízszivattyú pl. 70 ezer Ft-ba kerül, egy ékszíj 8 ezer Ft-ba.

– Melyik növényt a legkönnyebb aratni és melyeket nehezebb?

– Legkönnyebb a búzát, és legnehezebb az aprómagvakat: mustárt, repcét, stb. Ezeknek nagy a szára, a magja viszont apró.

– Te milyen kombájnnal arattál?

– E-517-tel.

– Mi a véleményed a gazdáknak végzett bér munkáról?

– Meglátszik, hogy melyik tábla magángazdálkodóé és melyik a gazdaságé. A magángazdáké gyomosabb és gyengébben terem. Én úgy tapasztalom, hogy a gazdák kevesebb pénzt fordítanak a termelésre a nagyobb haszon reményében, de ez visszaüt. A gazdaságnak meg kellene gondolni, hogy milyen munkát vállal el, mert néha többbe kerül a leves, mint a hús. Mondanék egy példát is erre: Bér munkában mustárt arattunk, és nagyon gyomos volt, nem lehetett látni, hogy egy régi villanyoszlop beton alapja a földben maradt. Nekimentem, és tönkrement a vágóasztalom.

– Van-e még romantikája az aratásnak?

– Szerintem inkább csak régen volt, mikor még kaszával arattak. Ma reggel hétkor kezdünk karbantartással, javítással és este sötétedésig dolgozunk a nagy melegben, porban. 6-7 liter ásványvizet megiszunk naponta, amit hűtve kapunk ingyen, ugyanúgy, mint az uzsonnát.

Azért, mikor vége az aratásnak, összeül a brigád és jókat beszélgetünk, elmeséljük egymásnak az élményeinket. Ez régebben az aratási bankett keretében történt, de már 6 éve nincs ilyen a gazdaságban.

Azért jó az aratás, mert ilyenkor több pénzt kap az ember és a felgyülemlett adósságait rendezni tudja.

Az idén azonban nagy csalódás ért bennünket, mert nagyon keveset kerestünk: én nettó 28 ezer Ft-ot kaptam 260 órára. Tavaly 60 ezer Ft-ot kaptam hasonló óraszámra. Nem sokkal kerestem többet aratáskor, mint egyébként a műhelyben, ahol mezőgazdasági gépszerelőként nettó 17 ezer Ft-ot kapok havonta. Ennyi pénzből nagyon nehéz eltartani egy kétgyermekes családot.

Kalcsó Tibort, mint az egyik gazdakör elnökét, valamint Kartal egyik legnagyobb magángazdálkodóját is megkérdeztem, hogy zajlott le a nyári betakarítás.

– A konkrét aratás engem nem érintett jelentős mértékben, mivel csak 10 ha búzám volt, valamint egy kis szárazborsó, amit nem sikerült zölden betakarítani.

A búzát egy versegi magángazda kombájnolta le, a borsót pedig a gazdaság.

– Milyen tapasztalatai voltak a szolgáltatásokkal kapcsolatban?

– Természetesen minden cég először a saját terményét igyekszik betakarítani, és utána következik a szolgáltatás, bár volt egy kellemes tapasztalatom is: a tsz az én zöldborsómat előbb levágta, mint a sajátját.

– Van-e árkülönbség a különböző cégek szolgáltatásai között?

– Erről konkrét tapasztalatom nincsen, mivel több cég nem dolgozott nekem párhuzamosan, de úgy tudom, nagyjából egyformák az árak. A gázolaj árának növekedésével gondolom jövőre újra emelkednek a szolgáltatások árai.

– Tudomásod szerint tervezi-e valaki a gazdák közül, hogy kombájnt vásárol?

– Mi gondolkodtunk rajta néhány társammal, de úgy számoltunk, hogy nagyon lassan megtérülő befektetés lenne, mert a gépek nagyon drágák, és kevés ideig lehet használni még akkor is, ha kukoricát és napraforgót is aratunk vele.

Inkább vettünk négy új stabil borsócséplőt, amit jövőre akarunk beüzemelni. Ehhez még venni kell két Hamstert, ami behordja a tábláról a levágott zöldborsót.

– A zöldborsóval kapcsolatosan milyenek a tapasztalataid?

– Az idén nagyon jó volt a termés, mivel kedvező volt az időjárás. A nagybani piaccal viszont gondok vannak, mert nagy a káosz, és csak nyomott áron lehet eladni a termékeket, legyen az hagyma, bab, uborka vagy zöldborsó. Így aztán a zöldborsó nagy részét (25 ha zöldborsóm volt) konzervgyárakba és hűtőházba szállítottuk Hatvanba, Nagykőrösre és Nagyrédére. A konzervgyárnál viszont az a gond, hogy azonnal csak a felét fizeti ki az árunak, a többit majd csak valamikor később.

A piacra visszatérve: A legtöbb külföldi országban, ha eleget a hazai termék, akkor nem engedik be a külföldit, vagy legalábbis korlátozzák azt. Jó lenne, ha ez nálunk is így lenne.

Kovács József „borsókirály”:

– Engem az aratás nem igazán érintett, mivel csak egy kis területen volt bűzám, amit a verseyi szövetkezet aratott le.

Zöldborsót termeltem közel 350 ha-on, amely elég költségigényes növény: a hektáronkénti költség betakarítás nélkül 60-80 ezer Ft volt.

Az időjárás egy ideig kedvező volt, de a júniusban lehullott óriási mennyiségű csapadék inkább ártott, mint használt a zöldborsónak.

A betakarítás két önjáró zöldborsókombájnnal történt, amelyek az albertirsai hűtőházból jöttek. Az egyik SB-típusú, a másik egy új FMC volt. (Ez utóbbi 50 millió Ft-ba került.) A borsóátvitel zökkenőmentes volt.

A két kombájn teljesítménye sajnos kevésnek bizonyult ehhez a területhez, ezért elég nagy mennyiséget szárazborsóként kellett betakarítani, ami a jövedelmezőséget jelentősen érintette.

Ezt a szárazborsót a Tangazdaság takarította be.

A zöldborsó-betakarításba Száraz Árpád is besegített Herbert típusú zöldborsókombájnnal.

A zöldborsó betakarítást jövőre is hasonló konstrukcióban szeretném megoldani.

Ezúton szeretnék köszönetet mondani a Kisbíró hasábjain keresztül a környéken lévő nagyüzemek (Tangazdaság, kartali és verseyi mezőgazdasági szövetkezet) vezetőinek a pozitív hozzáállásukért, amelyet az egyéni gazdák terményeinek betakarításakor tanúsítottak.

Kupi Károly, a Kartali Mezőgazdasági Szövetkezet elnöke a következőket mondta a nyári betakarításról:

– A Szövetkezet a kora nyári betakarítási munkákat VII. 28-án befejezte.

Betakarítottunk 164 ha zöldborsót, 350 ha ősibúzát, 30 ha tavaszi árpát és 120 ha szárazborsót.

Az idei jó közepes év volt, amit a termés mennyisége és minősége is jelez. Zöldborsóból, búzából és tavaszi árpából 5 t feletti mennyiséget takarítottunk be ha-onként, a szárazborsó 2 t felett termett.

Az idei év nehéz időszak volt számunkra, mert a zöldborsó betakarítása később kezdődött a szokásosnál a hűvös áprilisi időjárás miatt, ezért aztán összehozták a munkák. A betakarítási időszak VI. 15-től VII. 28-ig tartott. Az aratás-

hoz 4 kombájn áll rendelkezésünkre: 1 db E-514-es, 2 db E-516-os, 1 db E-517-es, a szükséges szállítóparkkal. Saját terményeink betakarítása mellett szolgáltatunk is: 40 ha zöldborsót és 200 ha kalászt arattunk a magángazdáknak. Fontosnak tartjuk a szolgáltatást, hiszen egy kiegészítő tevékenységet jelent a szövetkezet részére.

– Hogyan történt a zöldborsó betakarítása?

– A zöldborsó betakarítása stabil fejtőrendszerre épül. 1 kaszálógép, 3 terménybeszállító pótkocsi, 4 db stabil fejtőgép és 2 db teherautó vett részt a munkában. A rendszer folyamatosan üzemelt a betakarítás ideje alatt. 12 órát dolgoztak az emberek több mint 3 héten keresztül.

A zöldborsót a hatvani Aranyfácán Kft-nek adtuk el. A fizetés egy bizonyos idő után történik kisebb-nagyobb zökkenőkkel. A piaccal nem volt gond, a megfelelő minőségű terméket el lehetett adni.

– Milyen volt az alkatrészellátás?

– A minőséggel néha gondok voltak. Nagyjából előre szereztük be a szükséges alkatrészeket, csak egy-két váratlan esemény miatt kellett alkatrész után szaladgálni.

Kádár Andrást, a szövetkezet egyik kombájnosát is arról kérdeztem, hogy mit jelent számára az aratás.

– Hát, nem számít egy nagy élménynek. Már 31 éve kombájnolok, jó lenne, ha jönne egy fiatalabb, aki leváltana. A kombájnban nincs légkondicionáló, a John Deere traktorban, amivel egyébként járok, már van. Egy E-516-os kombájnnal dolgozom már 11 éve. Egyébként nincs vele különösebb baj.

Az aratás egy kicsit magasabb fizetést is jelent, igaz többet is dolgozunk (reggel 7-től este 10-11-ig). Kb. 30-40%-kal keresünk többet, mint egyébként.

Aratáskor féláron kapunk ebédet, hideg szódavizet és uzsonnát pedig ingyen.

– A magángazdáknak való aratásnál milyen tapasztalatai voltak?

– Nagyon változó. Van aki törődik vele, hogy rendben legyen a földje, de voltak eléggé elhanyagolt táblák is.

– Az aratás végét megünneplik-e valamivel?

– Az aratásban résztvevőknek volt egy rendezvény, ahol a résztvevők munkáját kiértékeltek, egy kis vendéglátással egybekötve.

KÖSZÖNETNYILVÁNÍTÁS

Szeretnék köszönetet mondani az iskola vezetőinek és dolgozóinak, hozzátartozóknak, barátoknak, ismerősöknek, hogy Édesapám temetésén részt vettek és a kegyelet virágaival osztoztak gyászunkban

Izmán Sándor
és családja

TARTÁSJAVÍTÓ TORNA FELNÖTTEKNEK!

Helye: a felsőtagozatos iskola tornaterme

Ideje: kedd 18.00–19.00 óra

Résztvételi díj: 100 Ft/óra

PÉNTEKENKÉNT

a szabadúszáson uszodai foglalkozás

Résztvételi díj: uszodabérlet + oktatási díj

A zenés tornára a szülővel érkező gyermek számára a részvétel ingyenes!

A programok szeptember 19-től indulnak.

A megbeszélés ideje: szept. 12-én 18 órakor az alsós iskola tornatermében

Vezet: Petróczi Zsuzsa

A Művelődési Ház életéből...

Szakköreinkbe szeretettel várjuk a régi és új tagokat, az alábbi napokon és időpontban:

1995. szept. 11. hétfő

- 16.00–17.00 GYERMEKEK NÉPDALKÖRE
Vezeti: Maczkó Mária
- 17.00–20.00 ASSZONYKÓRUS
Vezeti: Maczkó Mária
- 17.00–18.00 GYERMEKNÉPTÁNC
Vezeti: Nagy Károlyné

1995. szept. 13. szerda

- 15.00–17.00 BÁBKÉSZÍTÉS (iskolában)
Vezeti: Tellér Zoltánné
- 15.00–17.00 BÉLYEGGYÚJTÓK SZAKKÖRE
Vezeti: Herczeg Jánosné

1995. szept. 14. csütörtök

- 10.00–12.00 CSIRIBIRI JÁTSZÓHÁZ

1995. szept. 15. péntek

- 17.00–19.00 Színjátszócsoporthoz gyerekeknek
Vezeti: Herr Piroška
- 17.00–19.00 Önismereti foglalkozások
Vezeti: Juhász Edit
- 17.00–20.00 IFJÚSÁGI KLUB
Vezeti: Fehér Zsoltné

1995. szept. 16. szombat

- 15.00 – Gyermekek és felnőttek citeraszakkor
Vezeti: Deák István

FILMKLUB:

- szept. 2-án 16.00-tól
- 16-án 16.00-tól
- 30-án 16.00-tól

Általános iskolások részére KÖTELEZŐ
OLVASMÁNYOK ÉS IFJÚSÁGI FILMEK vetítését
kezdjük meg!

Igényeket figyelembe vesszük és ha lehetőségünk engedi
teljesítjük!

Szeptember 2-án az első filmklub napján minden
érdeklődőt szeretettel várunk!

Szeptember 2-án délután 18 órai kezdettel
GÉPJÁRMŰVEZETŐI TANFOLYAM indul.

Szeptember 17-én KISÁLLAT KIÁLLÍTÁS- ÉS VÁSÁR!

FIGYELEM! 1995. szeptember 18–22-ig
KÁRPITOZOTT GARNITÚRÁK vására lesz a kartali
Művelődési Házban nyitva tartási időben! Heverők,
ülőgarnitúrák, sarokgarnitúrák, fotel és fotelágyak nagy
választékban Kovács Győző kárpitos mestertől.

Szövőtanfolyam indul a Kartali Művelődési Házban
szeptember 18-tól. A szakköri foglalkozások időpontja
minden hétfőn és kedden 16–20 óráig.

FIGYELEM!

Dzsessz-balet tanfolyam indul szeptember 8-án a
Művelődési Házban, heti 2 x 45 percben.
Díja: 1200 Ft/hó.

Számítógépes ALAPTANFOLYAM

és

WINDOWS + SZÖVEGSZERKESZTŐ

tanfolyamok indulnak a
Művelődési Házban
30, illetve 40 órában

Tandíj: 7000.- ill. 10 000 Ft/fő

A tanfolyam végén számítógép-vásár!
RÉSZLETFIZETÉSI LEHETŐSÉG!
Diákoknak kedvezmény!

Az Asszonykórussal Bogácson

Csőng a telefon. El tudnál jönni Bogácsra? El kelle-
ne vinni néhány szereplőt a Népzenei Találkozóra. Rö-
vid válasz: igen. Hosszú az út, van idő a beszélgetésre,
gondolkodásra.

Miféle vonzereje lehet 1995-ben egy népi hagyó-
mányörző találkozásnak?

A találkozó helyszínén beszélgettem szlovéniai,
szlovákiai csoportok kísérelőivel, akik megszállottjai a
népi hagyományörzésnek. Jelentőségét így fogalmaz-
ták meg:

A ruha sok mindent elmond viselőjéről. Egy tájegy-
ségen belül ránézésre elárulja, melyik faluba való az
illető. A ruha díszítése gazdagságról vagy szegénysé-
gről tanúskodik. Ezenkívül a ruha kifejezhet örömet,
bánatot, ünnepet és gyászt.

Ennyiféle érzést ruhakölteményben megjeleníteni
úgy érzem a legigazabb művészetek rangjára emeli ké-
szítőit, az egyszerű falusi embereket.

A mai divatszakemberek, akik kizárólag üzleti ala-
pon terveznek ruhákat, egyrészt uniformizálnak, más-
részt tükrözik a mai világ sivár lelkületét.

Ezzel szemben a sokszínű és sokféle jelentést hordozó
népviseletek a magyar ember lelki gazdagságát tükrözik.

Eppen ezért a népi hagyományok őrzése és tovább-
vitele a jelenkor kötelessége, hogy az ezredforduló után
az utókornak legyen némi fogalma elődeik életéről.

Ezen gondolatok egy fa árnyékában fogalmazódtak
meg, miközben a színpadon a nagy hőségben asszo-
nyaink énekeltek rólunk – kartaliakról.

A körülöttünk ülő idegenek dicső szavából kide-
rült: talán a kartaliak voltak a legjobbak. A közepes
szívnálú rendezés ellenére a strandolók és kempin-
gezők tömege gyűlt össze a színpad köré. Végül hosz-
szas beszélgetések kezdődtek az ország határain belül-
ről és kívülről érkezett szereplők és kísérelők között.

G. L.

Miért nincs falusi turizmus a Galga mentén?

A Gödöllői Agrártudományi Egyetem Agrárszociológia Tanszéke a falusi turizmus lehetőségeit feltáró tanulmányt készített a Galga mentén. A kutatás egyik legfontosabb alkotórésze a közel száz leendő gazdát megkereső kérdőíves felmérés volt. Ezen kutatás eredményeit, következtetéseit szeretné másokkal is megosztani az alábbi írás.

A Galga mentén, mint az ország sok más területén a helyi vezetők, szervezők és maguk a helyi lakosok is falusi turizmus beindításán gondolkodnak. Mielőtt azonban ténylegesen elkezdene vendégeket fogadni vagy csak várni, érdemes elgondolkozni azon, hogy a falusi turizmus nem oldhatja meg minden hátrányos vagy nehezebb helyzetben levő település problémáját. Nagyon fontos feltevés, hogy a helyi önkormányzat is érezze a turizmus elindításának szükségességét és kiálljon a helyi vállalkozók, egyesületek és közösségek mellett.

A kérdőíves felmérésben résztvevő négy településen (Bercel, Galgahévíz, Iklad, Kartal) főleg a 35-55 éves korosztály indítana el falusi turizmust. Nagyon sok közülük az adminisztratív dolgozó és az ipari munkás is. A kérdezettek több mint a fele rendelkezik középiskolai végzettséggel, 15 százalékuk felsőfokú.

A legfontosabb oka a vállalkozás elindításának a jövedelem-kiegészítés, új barátságok kötése és más emberek megismerése lenne. Az, hogy saját termékeket is el tudnának adni, sajnos csak kis szerepet játszik (1,43%) a döntéshozatalnál, noha sokan folytatnak kis méretben háztáji termelést (30%).

A leendő vendéglátók döntő többsége (90,8%) nem dolgozott előzőleg vendéglátásban és a felkészülés is leginkább a gyakorlati tapasztalatok és a megfelelő szaktudás megszerzését jelentené. Közel egyharmaduk szeretne nyelvet tanulni, és 18 százalékuknak lenne szüksége marketing-ismeretekre.

A vendéglátók szerint a térség legnagyobb vonzereje a tiszta környezet, a nyugalom és a barátságos vendégszerető lakosok.

A lehetséges vendégfogadók többsége (51%-a) új, többszintes házban, teljes komforttal (78%) várná a vendégeket. Szívesen fogadnak gyermekekkel érkező (31%), a család munkájában résztvevő, érdeklődő (30%) vagy akár változatos programokat igénylő (18%) vendégeket is.

A leendő vendéglátók elképzelései nagy bizonytalanságról tanúskodnak. Nem várnak igazából segítséget sem a helyi sem a települések közötti szövetségektől. Nem érzik hiányát egy térségi menedzsernek sem. Hiába várnak viszont segítséget az utazási irodáktól, ugyanis a turizmus ezen ága nem elég profitorientált ahhoz, hogy az utazási irodák ezzel foglalkozzanak.

A vendégforgalom szempontjából különbséget kell tennünk a Galga völgye különböző részei között. A felső rész Nógrád megyéhez tartozik, ami a vendégéjszakák számát tekintve az utolsó előtti helyen áll a megyék közötti rangsorban, míg Pest megye a középmezőnyben található (1993). A nógrádi rész és részben a középső, pest megyei részek is nagyon kellemes környezeti adottságokkal rendelkeznek, miközben a helyi társadalmak szerveződési foka alacsonyabb és a falvak gazdasági lehetőségei kisebbek. Az alsó részen a falvak jóval erősebbek, mind lélekszámukat, mind gazdasági potenciájukat tekintve. Ez a rész is nagyon gazdag kulturális hagyományokkal rendelkezik, és a nemzetközi kapcsolatok sokkal kifejezet-

tebbek mint a felső részen. Ezen különbségek miatt az alsó és részben a középső Galga mente települései jelenleg sokkal inkább alkalmasabbak falusi turizmus elindítására.

A falusi turizmus közösségi tevékenység. A falu lakóinak és maguknak a falvak összefogására van szükség beindításához. A Galga völgye településeinek nagy részében nincs meg ez az alapvető kapocs, az önkormányzatok többnyire nehéz gazdasági körülményeik miatt önmaguk problémáival vannak elfoglalva. Ám az is lehetséges, hogy, különösen az alsó részeken, még mindig jobban élnek az emberek és önkormányzatok, úgyhogy nem érzik az összefogás, a közös cselekvés kényszerét. Kezdeményezések azért itt is akadnak. Példaértékű volt az EXPO kapcsán megalakult a Galga Mente Kulturális Alapítvány létrehozása, ám az EXPO elmaradásával a társaságot még csak be sem jegyezték. A továbbiakban a leginkább körvonalazható településszövetség az Alsó Galga mentén alakulhat ki.

A falusi turizmus hiányának oka az is, hogy az alsó részen a gazdálkodók egyre kisebb haszonnal ugyan, de még mindig lehetőséget látnak a mezőgazdasági, főként azonban kertészeti termelésben. Budapest továbbra is nagy piacot, a vasúti és közúti kapcsolat pedig gyors szállítási lehetőséget jelent. Van egy bizonyos idegenkedés is: a gazdálkodáshoz jól értenek, a turizmust még tanulni kell.

Farkas Tibor

BÚTH EMILIA

Bogárkáink ürügyén...

*Tarthat. Egy vers, egy szó tart
aranykaput
aranykaput.*

*Emlékfoldozó-varga
bogárka fut
bogárka fut.*

*Ez? ez minálunk suszter
nem bodobács
nem bodobács!*

*Napsütötte kő. Rések.
Csisz-csoszogás
csisz-csoszogás...*

*Óvodakert. Nyár. Várok.
Ég a térdem
ég a térdem.*

*Lábat-lógázok, nyár van -,
jönnek értem
jönnek értem.*

A felolvasás jelentősége az olvasástanulásban

Sok szülő, nagyszülő panaszkodik, hogy a mai gyerekek nem szeretnek olvasni. Fárasztónak és felesleges időtöltésnek tartják, nem élvezve annak szépségeit és előnyeit. Talán mi felnőttek tehetnénk a legtöbbet gyermekeink nyelvi fejlődésének előmozdításáért.

Kutatások által bebizonyított, hogy a legjobb, az olvasást leginkább elősegítő módszer a *felolvasás*. Gyermekeink olvasási kedve, érdeklődése, szokásai a szülői házban látottaktól függenek. A gyermekek személyisége, egyben az olvasáshoz való viszonya is a szocializáció révén a kulcsszemélyiségektől átvett, többgenerációs szimbólumok átöröklése révén alakul ki. A televízió 60-as évektől tartó térhódítása révén egyre kevesebb idő jut olvasásra, a gyerekeknek szánt felolvasásra. Pedig már az első éveknél is nagy fontosság jut a nyelvi alapozás területén. Az egész nyelvi fejlődés komplex alapját teremtik meg ebben az időszakban, hiszen a beszélt nyelvet hallás útján sajátítja el a kisgyermek, a legintenzívebb móddal, utánzással. Az első könyvműveket a képeskönyvek, verseskönyvek jelentik a gyermekeknek. A hangzás élménye a legjelentősebb, erre megfelelő könyvek: az Antanténusz, Cini-cini muzsika, Weöres Sándor könyvei, a Mondókáskönyv, a Titkos út stb.

A könyvek kiválasztásánál mindig legyünk figyelemmel a hallgató gyermek korára, szükségletére, koncentráció képességére. Mindig olvassuk el előre a felolvasandó szövegrészt! Ebből eldönthetjük, megfelelő-e a részlet szóincse (keves idegen, még ismeretlen szó legyen a szövegben), megfelelően megmozgatja-e a gyermek képzeletét, közvetíti-e értékeket, elég szoros-e a cselekmény sodrása, hiteles-e, megfelelő-e az illusztráció. Időhiánnyal küszködő világunkban is 20-30 perc esténként minden családban juthat felolvasásra, mesélésre. A felolvasás közben mindig figyeljünk a gyermek reakcióira. Ha megijedne, vagy félne, nyugtassuk meg; ha túl hosszú, nem elég izgalmas, foglaljuk össze saját szavainkkal a történet végét, beszéljük meg a történetet; ha már tud olvasni, a mesélés folyamatára be is vonhatjuk azzal, hogy hosszabb-rövidebb részeket ő olvas.

Használjunk beszédtechnikai fogásokat is a meseolvasás közben. Tartsunk hatásszüneteket, variáljuk hanglejtésünket, hangerősségünket használjuk kiemelésre. Versek olvasásánál fontos a ritmus, a hangzás élménye. A napi pár perces felolvasás révén a gyermekek könnyebben tanulnak meg olvasni, választékosabb lesz a szóincsról. Hiba, ha a felolvasást csak iskolás korban kezdjük el. Vágyat kell keltenünk a gyermekekben az olvasás, az olvasni tanulás iránt. A könyvek iránti pozitív beállítottságot ki kell alakítani a gyermekben.

A felolvasás ehhez nyújt kiváló eszközt azzal, hogy:

- a „közös kaland” révén fejleszti a gyermek érzelmvilágát,
- mozgásba hozza a fantáziáját, a kreatív képzeletet,
- fejleszti a koncentráció képességet,
- könnyebben és gyorsabban tanul meg a gyerek olvasni,

- fejleszti a nyelvi képességeit,
- és felfedezheti, hogy az olvasás az élet egyik legkellemesebb foglalatossága, amely révén a könyvek iránti szeretet egész életére elkíséri majd.

Bognárné Oláh Edit

A PALOTA Gépjárművezető -képző munkaközösség szeptemberben újra indítja tanfolyamait Sm, A1, A, B, C, D, E járműkategóriákban az alábbi kedvezményekkel:

- Nagycsaládosok Országos Egyesületének tagsági igazolványával rendelkezők részére 10% kedvezmény a tanfolyam díjából.
- Akinek elsőre sikerül a KRESZ vizsga, az elméleti tanfolyam díjának 50%-át visszakapja.

Bővebb felvilágosítás és jelentkezés:

FITTI FITNESS STÚDIÓ

Kartal, Deák F. u. 18.

Illetve a 06-60/349-687-es telefonon.

MINDENKIT SZERETETTEL VÁRUNK!

KÖSZÖNET AZ OLVASÓKNAK!

A könyvtár egész nyáron fogadta az olvasókat, akik a nagy meleg ellenére igen szép számmal látogattak el hozzánk. Sok diák, kisiskolás kereste és kapta meg a nyári szünidőben feladott kötelező olvasmányok kötetét, s választhatott még a szórakozást, kikapcsolódást segítő könyveink közül is. Az új könyvek hiánya azonban érzékenyen érintette a felnőtteket.

Olvasóink siettek egymás segítségére úgy, hogy otthon a padláson kallódó, polcon porosodó könyveiket könyvtárunknak ajándékozták. Így jutottunk sikerkönyvekhez, ifjúsági regényekhez, romantikus történeteket tartalmazó regényfüzetekhez, krimikhez.

Ezúton mondunk köszönetet mi a könyvtár dolgozói és az olvasóink is a pár darab kötettől akár félszáz könyvet nekünk ajándékozóknak: így Győri Attilánénak, Hernádi Jánosnénak, Kádár Attilánénak, Kis Bélánénak (Verseg), Rehorovszki Krisztinának, Urbán Józsefnénak, Vámos Istvánnénak és egy magát megnevezni nem kívánó támogatóknak.

„JEGYZETEK” a Fitness Stúdió életéből

TISZTELT KARTALI POLGÁROK!

1993. november 8-án nyitottuk meg Fitness Stúdiókat a sportot kedvelők részére. Célunk az egészséges életmódra nevelés lett, s ennek érdekében képeztük magunkat, hogy minden vendégünk részére megfelelő edzésprogramot tudjunk összeállítani a fogyasztástól a testsúlynövelésig.

1994. novemberében rendeztük meg az első GALGA KUPA amatőr erőemelő versenyt, melynek támogatásában igen kevés kartali vette ki a részét. Hamarabb adták a támogatásukat Aszódra, Ikladra, Bagra, Hatvanból, Budapestről.

1995 márciusában indítottunk egy versenyzőt az országos tehetségkutató versenyen, ahol munkánk eredményét igazolva, súlycsoportjában V. helyezést ért el Török Lajos.

1995. május 27-én az aszódai Vécsei Károly Helyőrségi Művelődési Ház felkérésére edzés és body-building bemutatót tartottunk Aszódon a Fesztivál téren a Gyermeknap alkalmából, mely nagy sikert aratott.

1995. június 24-én indítottuk az „Értől a torkolatig” kerékpáros túrasorozatunkat a Galga mentén. Sajnálatos, hogy a kartaliak részéről nem csak a támogatás volt gyér, hanem a részvétel is. Kartalról mindössze négy gyerek karikázott velünk. A többi résztvevő Vác, Acsa, Domony, Püspökháza, Aszód, Gödöllő lakosából tevődött össze. A domonyi iskola tanárai nem sajnálták az időt és fáradságot és elkísérték a karikázni vágyó gyerekeket. Itt szeretnénk megköszönni Sőregi Zsolt és Sőreginé Molnár Györgyi segítségét, akik közreműködésükkel és azaz, hogy a túra büfé részére ingyen biztosították gépkocsijukat, végig kísérték az útvonalon, példát mutatva mindenkinek. Köszönjük!!

Ennek a stúdióknak a beindításával igen nagy fába vágtuk a fejszénket, ugyanis a mai gazdasági helyzetben az emberek nagyon meggondolják, hogy mire adják ki azt a kevés pénzt, amit keresnek. Mégis ez az állapot is ösztön-

zött bennünket arra, hogy segítsünk ennek a dolgozó népnek, hogy legyen ereje a munkáját elvégezni.

Az emberi szervezet ugyanis egy roppant érzékeny gépezet. Minimális energiabevittel is képes hosszú időn keresztül maximális erő kifejtésre, ám ha egyszer „homok kerül a fogaskerek közé”, máris megszűnik a kényerkereset lehetősége. Ezért is ismertettünk mindenkivel étkezési, edzési, életviteli módozatokat, hogy hosszabb időn keresztül képesek legyenek a munkavégzésre.

Igen ám, de erőfeszítéseinket szűkebb pátriánkban nem igazán nézik jó szemmel. Nem akarják tudomásul venni, hogy a sporttal való foglalkozás nem éppen egy jól kifizetődő vállalkozási forma.

Többször kértünk támogatást az Önkormányzattól, vagy sportesemény, vagy a bővítési, fenntartási költségek hozzájárulásához. Kérésünket minden esetben elutasították! Ezt még tetőzte az is, hogy amikor kerékpár túrát rendeztünk – megfelelően tájékoztattuk az Önkormányzatot, az iskolát s a faluban is több helyen kiplakátoltuk, szórólapon terjesztettük – s a környező falvak iskoláiból az Önkormányzatnál érdeklődtek a túrával kapcsolatban, azt válaszolták rá, hogy nem tudnak semmilyen túráról.

KARTALI POLGÁROK!

Tömegsport rendezvények szervezésével is foglalkozunk, hogy mindenki a lakóhelyén élhessen az őt érdeklődő sportolási lehetőségekkel. Ha már futballban nem sikerült igazán eredményesen szerepelni (kivéve a lánycsapat és a kiscsapat), akkor igyekezzünk biztosítani a „csak” egészségesen élni akarók mozgásigényét.

Köszönjük!

Tóth István
és Tóth Istvánné
Fitness Stúdió

FUVAROZÓK FIGYELEM!

Ha a fuvarozásból szeretnél továbbra is megélni, el kell végezned 1996. június 30-ig a KÖZLEKEDÉSI VÁLLALKOZÓI SZAKTANFOLYAMOT.

(Ne tévedsz össze az áru fuvarozó-autómentő tanfolyammal)

Az oktatás idejében alkalmazkodunk a szabadidődhöz, azaz szombat, ill. vasárnap.
Helye: Aszód Helyőrségi Művelődési Ház (Tisztiklub)

Tanfolyam indul: 1995. szeptember közepén
Felvilágosítás, jelentkezés: 06-20-416-909 vagy 06-1-276-3225

KÖRÚT KFT

EGY SZOBA FÉLKOMFORTOS CSALÁDI HÁZ KIADÓ ALBÉRLETBE.

Érdeklődni lehet:
Bankhardt Tibor,
Kartal,
Rozmaring u. 6.

VÁLOGATÁS

(Szerkeszti: Sági Jánosné)

Nyári utazás után (189)

A tévedések elkerülése végett máris felhívjuk a figyelmet, hogy az alábbi esemény nem tegnapi, nem a múlt nyáron, hanem 1913-ban történt.

Beszámol nyári utazásáról a nyaralásból visszaérkezett honpolgár a kaszinóban, és azt mondja többek között:

– Párizsban voltunk három napig, megnéztünk mindent, majd utaztunk tovább.

– Hogyan? – csodálkozik el az egyik hallgató. Párizs három nap alatt? De hiszen ez lehetetlen!

– Pedig mégis úgy volt!

– De hát akkor semmit sem láttak!

– Mindent!

– Hogyhogy?

– Munkabeosztással. A feleségem egész nap az üzleteket járta, a lányom a múzeumokat, én pedig a vendéglőket. Este aztán elmeséltük egymásnak a tapasztalatainkat.

A lóvásárból (185)

A debreceni lóvásárra kísétál „passziózni” egy vidám debreceni ügyvéd is, s amint ott jár-ke, az egyik korlát mögött hangos szóváltás üti meg a fülét. Egy jóképű kupec alkuszik erősen a cigány gebéjére.

Az egyik égre-földre dicséri a nemes állatot, a másik annál jobban lebecsmérli a szegény párát, amire van is elég ok, mert bizony az árva elég komisz bőrben van s két lábára is sántit.

Nagynehezen végre kész a vásár s Balogh uram, a kupec, büszkén dob oda két tízest a szegény jószágért. Nézi az ügyvéd a jelenetet, s gondolkozik, vajon melyik csapta be a másikat? A kíváncsiságtól hajtván megszólítja a kupecet:

– Balogh uram! Magát becsapták, hiszen ez a dög sánta!

– Dehogyan csaptak, tekintetes uram, nem sánta ez, csak a patkója van rosszul felverve, azért sántit.

Azzal tovább vezeti a lovát.

Most az ügyvéd odamegy a cigányhoz s azt mondja:

– Te more! Becsapott téged a kupec, olcsón adta oda a lovadat. Nem volt az sánta, csak rosszul volt patkolva. Többet ért volna az!

– Dehogyan irt volna többet, kezsit csókolom. Sánta biza, a devla rugja, verje meg. Csak azsír patkoltam rosszul, hogy megtívesszem a vásárlókat – felelt nevetve a cigány.

Az ügyvéd nagyot néz a cigány furfangján. Bosszantja, hogy a cigány túljár a kupec eszén s meg nem állja, hogy újra fel ne keresse Balogh uramat s el ne mondja neki, hogy:

– Mégis csak becsapták magát, koma. Készakarva verte a cigány rosszul fel a patkót, hogy ne lássák, milyen sánta a gebe.

– Baj is az, tekintetes uram, hiszen hamis tízessel fizettem én azért a cigánynak.

Erre már csakugyan nagyot néz az ügyvéd s rögtön megy vissza a cigányhoz:

– Te more! Baj van, hamis tízessel fizetett neked a líért a kupec!

– Oda se neki – kezsit csókolom, rig túladtam én már azson a pénzen!

Illyés Gyula:

KÉRDEZŐ

„Kié, kié” mi csodás
madaré e csipogás?
Nem ismerem, keresem,
nem lelem semerre sem.

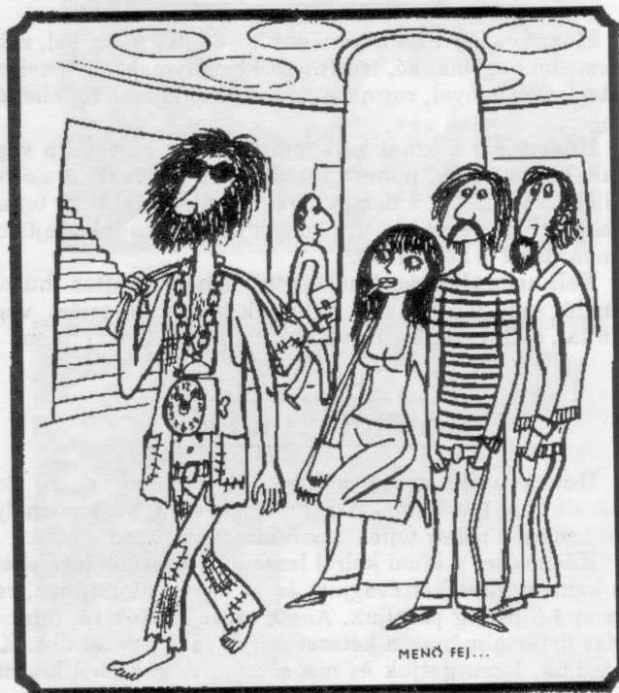
„Kié, kié?” még remeg
az ág-hegy, ott ülhetett
porzik a por, odaült?
Már onnan is elrepült.

„Kié, kié” – csak fecseg,
mint kíváncsi kisgyerek,
ode fut és oda fut,
mást kérdezni sose tud.

Meg-megáll az asztagon,
a kévéken, kazlakon,
„Kié, kié” – kérdezi,
senki sem felel neki.

„Kié, kié, ez kié” –
száll kiáltva fölfelé.
Zeng már tőle a határ,
mégse látom, merre jár.

Azt hiszi tán jámboran,
olyan madár-esze van,
azé a föld, a világ,
kit rajta dolgozni lát.

Rajz: Várnai György – MENŐ FEJ

KÜLÖNLEGES ZÖLDSÉGEK

Kínai kel

Levelei nagyok, felálló, fejlett vastag főérrel. Hazánkban termesztése csak ősszel javasolható, mert nyáron hamar magot hoz. Környezeti igénye a karfióéhoz áll közel. A magot augusztus elején vessük el, 30–35 cm sor- és tőtávolságra, trágyázott talajba. Öntözni kell. Október közepén, november elején szedhető. A fejeket a föld felszínéhez közel vágjuk le és az alsó leveleket szedjük le.

Nagy mennyiségű, könnyen emészthető fehérjét tartalmaz. Nagy a C-vitamin, karotin- és az ásványi-só tartalma is.

Elsősorban salátákat készíthetünk belőle, de alkalmas párolva körítésnek, főzve főzeléknek, egytálételnek, de belefőzhetjük hús- és csontlevesbe, és nagy leveleit jól felhasználhatjuk pecsenyés- és hidegtálak díszítésére, tojásos ételek alá zöld „tányérként”. Főként fehér húsok: csirke, hal, tyúk-, kakas-, pulykamell, sertéskaraj, házinyúl mellé ajánlható körítésnek és salátának egyaránt.

RECEPTEK:

Kínaikel-főzelék

Hozzávalók: személyenként 25–30 dkg kínai kel, zsír, liszt, fokhagyma, só, ízesíthető köménymaggal, borsikafűvel, tárkonnyal, rozmaringgal, kakukkfűvel, tejföllel és tejjel.

Készítése: a kínai kelt ujjnyi vastag karikákra vágjuk, kevés vízben puhára főzzük és megsózzuk. A zsíron világosra pirítjuk a lisztet, felengedjük vízzel vagy tejjel, esetleg csontlével, a kelre öntjük és felforraljuk. Tejfölös habarással is készíthető.

Felhasználható: főzelékként fehér, szaftos húsok mellé, vagy tehetünk rá feltétnek krokettet, tojást, vagdaltat, sültet, szaftos húsokat. Önálló ételként is finom.

Töltött kínai kel

Hozzávalók: személyenként egy fél kínai kel, 10 dkg darált hús, 1 evőkanál rizs, fűszerkeverék, négy személyre 1 tojás, 1 pohár tejföl, 1 paradicsom, zsír, só.

Készítése: a kínai kelről leszedjük a lazább leveleket, a kemény fejet kettévágjuk, és az egészet kuktában, rácsra 4–6 percig pároljuk. Annyi vizet öntünk rá, mint a rizs úrtartalmának a kétszerese, és még egy fél dl-t. Kiszedjük, lecsurgatjuk és megsózzuk. A kuktából kivesszük a rácsot, a rizst másik edényben kevés zsíron megfuttatjuk, beleszórjuk a kuktába és 12 percig nyomás alatt főzzük. Összekeverjük a darált hússal, a fűszerke-

verékkel és a sóval. A többi kellevelet felmetéljük. Kiszírozunk egy ovális tűzálló tálat, belehelyezzük a fél keleket, körülrakjuk a felmetélt levéllel, rásimítjuk a rizses húst, a tetejére teszünk a megmaradt keldarabokat és az egészet leöntjük a tojással vegyített tejföllel. Mindegyik darab tetejére teszünk egy-egy karika paradicsomot és jénai fedővel lezárjuk. Sütőben közepes tűznél 30 percig sütjük, majd a fedelet levéve világosra pirítjuk.

Felhasználható: főételnek, egytálételnek.

Kínaikel-saláta

Hozzávalók: kínai kel, bármilyen salátaöntet

Készítése: a kínai kelt karikákra vágjuk fél- egy cm vastagon, és leöntjük a salátaöntettel.

Felhasználható: fehér sült húsokhoz, paprikás, mustáros, tejfölös szaftos húsokhoz.

Tálalás: salátástálban tojás- és kékkel díszítve tálaljuk.

Tojásos kínai-kele-saláta

Hozzávalók: személyenként negyed kínai kel, 1 tojás, 1 dl majonéz, majonézes mártás vagy mustáros mártás.

Készítése: a kínai kelt ujjnyi vastagra metéljük, szét-szedjük. A tojást keményre főzzük, hosszában nyolcfelére, majd keresztbe vágjuk, belekeverjük a kelbe, ráöntjük a mártást és vigyázva, hogy a tojások ne essenek nagyon szét, elvegyítjük.

Felhasználható: hideg előételnek, hidegtálra, sült húsok mellé körítés és saláta is egyben, fogyókúrásoknak egytálétel.

Tálalás: az étkezés célja szerint külön tálban, hidegtálra vagy kiadagolva salátástányérban adjuk asztalra. Díszíthetjük nagyobb kellevelekre halmozva citromkarikával, petrezselyemlevéllel.

Virslis kínai-kele-saláta

Hozzávalók: személyenként 10–15 dkg kínai kel, fél pár virsli vagy 10 dkg párizsi vagy szafaládé, majonéz vagy mustáros mártás.

Készítése: a kínai kelt kisujjnyi vastagra, a virsli vékony karikákra, a párizsit és szafaládét apró cikkekre vágjuk, összekeverjük és leöntjük a kiválasztott mártással.

MELLÉKLETEK (regeszták)

Gottlóz Ferenctől, aki Kartal község történelmének lelkes kutatója, értékes anyagot kaptunk községünk történelmére vonatkozóan, amelyet folytatásokban közlünk. 1247-től 1640-ig készült oklevélkivonatokat (regesztákat) gyűjtött össze a község múltjával kapcsolatosan.

OKLEVELEK KIVONATOS KÖZLÉSE 1247-TŐL 1640-IG

Az 1-25. regeszta

Bártfai Szabó László:

Pest megye történetének okleveles emlékei 1002–1599-ig Budapest, 1938. alapján lett összeállítva.

16-29. regeszták

Horváth Lajos:

A Galga-mente történetének írott forrásai 1526–1686. Petőfi Múzeum, Aszód, 1981 alapján készült.

26. 1610. október 2.

Ztrucz Ferenc levelében arra kéri Bosnyák tamást, hogy Rád falu ügyében barátságosan egyezzenek meg. Hivatkozik arra is, hogy a jobbágyok vallomása szerint Rád egyrésze a Ráskay családé volt. Ne törekedjen tehát Rádót és Kartalt erőszakkal elfoglalni és a Velikey családtól elidegeníteni. Ne fenyegetse a szegény népet elpusztítással, hanem övele pereljen, „hiszen a jobbágy úgy tudja kegyelmedet szolgálni, ha el nem pusztul”. Ha követelni valója van, a törvény útján tegye azt. Hagyjon

fel a gyűlölséggel. Ő – Ztrucz Ferenc – semmit sem tesz titkon ellene. Most is feleségestől Rádra ment, „a tatárak előttem vagdalták az embereket, egész pusztá réti ágyon, a nyomokon mentem, nyilakat és egyéb elhánt marhákat szedtem.”

Horváth 53.

27. 1612. november 23.

II. Mátyás király testimonialiea. Bosnyák Tamás Fülek várának kapitánya, mint felesége, Kenderessy Mária teljhatalmú megbízottja és Ztrucz Ferenc felesége, Velikey Anna, valamint mostohafia Aszalay Ferenc képviselőjében személyesen megjelentek előtte és a következő megállapodást kötötték. Bosnyák Tamás visszavonta és érvénytelenítette Ztrucz Ferencné, Velikey Anna és Aszalay Ferenc Rád falu birtokába való beiktatásakor tett elmentmondását. Ztrucz Ferenc, mint felesége teljhatalmú megbízottja, Kenderessy Máriának Rád falui porcióiért a Pest megyei Kartalon 8 jobbágyhelyet enged át cserébe. Kiköti azonban, ha a Ráskay család valamelyik tagja idők múltával a rádi részjószágára igényt emelne, Ztrucz Ferencné Velikey Annának és Aszalay Ferencnek jogában fog állni, hogy a kartali 8 jobbágyhelyet minden ellentmondás nélkül visszavegye.

Horváth 55.

28. 1624. június 12.

Ztrucz Ferenc testimonialiea. Bosnyák Tamás megbízásából és nevében tudatja mindenkivel, hogy a pest megyei Kartal nevű pusztá helyet, a Bosnyák család igaz jussát, mindaddig, amíg azt meg nem szállítják, a földesúr akaratából a versegieknek átengedi. A tavaszi és őszi vetésből tizenegyedet tartoznak adni. A réteket kaszálhatják, de minden tizedik boglya a földesúré. Az erdőt ne merjék vágni. A kartali határt másoknak, főként a kálóiaknak ne engedjék élni. Nagy Mihály versegi főbíró azt a darab földet, amelyet eddig is használt, továbbra is megtarthatja magának.

Horváth 57.

29. 1637. PPS vm. hatósága előtt néhai Pédry Mátyás és felesége, néhai Tassy Szófia unokái tiltakoznak, a XVII. sz. végén, amiért a megyei összeírók a jobbágyi telkek sorába vették fel az ő nemesi telkeiket – többek között – a Pest megyei Hévízgyörkön és Kartalon egy-egy nemesi telket. A tiltakozás melléklete szerint néhai Tassy János gyermekei, Tassy Mihály és Tassy Szófia 1637-ben megosztottak birtokaikon, ekkor jutott – többek között – a kartali „egy Nemes ülés” Tassy Mihálynak és a hévízgyörki „egy Nemes ülés” Tassy Szófiának.

Horváth 68.

Eladó Commodore

64-es számítógép

kazettás egységgel,

2 db joystick-kal,

kazettákkal

SIMSON B 51-es

(8 éves)

segédmotorkerékpár

Érdeklődni:

Tóth I. Mihály Kartal,

Bocskai út 9.

Dísz- és hobbiállat-kiállítás és -vásár Kartalon!

– A könyvtár udvarában (rossz idő esetén a Művelődési Házban) 1995. szeptember 17-én délután 14 órától. Várjuk azokat a felnőtteket, gyerekeket, akik bármilyen díszállatot tartanak, tartani szeretnének, vagy új gazdát keresnek túlszaporodott kis barátaik számára.

Eladásra, cserére, ajándékozássra, tapasztalatcserére lesz lehetőség ezen a napon.

Várunk akvaristákat halaikkal, különböző rágcslókat, egzotikus állatokat, hüllőket, madarakat, macska- és kutyakölyköket, korcsokat és fajtatisztákat egyaránt. Ezen a délutánon lesz:

- megvásárolható szakirodalom
- a legkülönbözőbb felszerelések, állatjátékok, száritott és műesemények kutyák, macskák, rágcslók, madarak, teknősök és halak részére.

A kiállítás ideje alatt is lehetőség lesz a könyvtárban szakkönyvek kölcsönzésére, szakkönyvek, újságok olvasására.

Természetfilmek vetítése és videokazetták kölcsönzése is lehetséges.

Délután dr. Szőke Zsolt állatorvos az állatbetegségekről, az állatok egészségének megőrzéséről, az oltásokról és egyéb, tenyésztással és tartással kapcsolatos problémákról ad felvilágosítást az érdeklődőknek.

Minden kiállító, vásárló és nézelődő érdeklődőt nagy szeretettel várunk!

Takács Jánosné

Gerhát J., Tóth Ilkó M., Száraz Á.
– Képviselő urak – KÖSZÖNJÜK!
a foci-suli tagjai

Tulajdonképpen ennyi is elég lenne, mert ettől több már fölösleges hálálkodásnak tűnik, de még mindig lehetséges olyan újságot olvasó, aki nem tudja mi ez a foci-suli és ki lehet annak tagja, ezért azt sem tudhatja, ezek a fiatalok mit köszönnek meg a fent, névszerint megnevezett képviselő uraknak, ezért az alábbi pár sorban ismét leírjuk, hogy a foci-suli olyan iskola, ahová olyan 6–12 éves gyermekek járnak, akik szeretik a kb. 25 cm átmérőjű, levegővel töltött, gömbalakú, gurítható bórdarabot kergetni, képesek heti három alkalommal (kedd, csütörtök, péntek 1/2 4) másfél órát elszakadni a videótól, TV-től és füves pályán, szakember által irányítva, előre-hátra, jobbra-balra, sőt srévizavé heves lábemelgetéssel járó mozgást végezni, a beíratási költségeket, valamint a tankönyvek árát a Kartal Ifjúságért Alapítvány viseli, akinek működését – képviselői díjuk fél éves összegének átadásával – igen jelentős mértékben támogatták a képviselő urak, ezáltal lehetővé téve 33 fiatal táboroztatását Balatonbogláron, aug. 21–28. között.

Száraz Árpád, Tóth Ilkó Mihály, Gerhát János köszönjük a támogatást
a foci-suli tagjai nevében

Blaubacher János
az Alapítvány Kuratórium Elnöke

VÁSÁROK

ASZÓD

Országos Állat- és Kirakodóvásár

Október 21.

November 18.

GÖDÖLLŐ

Országos Sertés- és Kirakodóvásár

Október 8.

December 10.

HATVAN

Országos Állat- és Kirakodóvásár

Szeptember 19.

Október 24.

November 21.

December 19.

ISASZEG

Országos Sertés- és Kirakodóvásár + régiség

Szeptember 30.

Búcsú vásár

November 12.

A vásár helye: Isaszeg, Damjanich u. Szobor
hegy alatti terület

TURA

Országos Állat- és Kirakodóvásár

Szeptember 6.

Október 4.

November 8.

December 6.

Autóvásár

Szeptember 10.

Október 8.

VERESEGYHÁZ

Országos Állat- és Kirakodóvásár

Szeptember 18.

KÓKA

Országos Állat- és Kirakodóvásár

Október 01.

November 19.

**OÁZIS üzletház Kartal gyakorlott,
szakképzett
CUKRÁSZT keres, állandó munkára.
Bérezés megegyezés szerint.
Érdeklődni lehet a helyszínen,
Rákóczi u. 58. sz. alatt.**

FIGYELEM!

*Kartal, Ságvári u. 7. alatt
VEGYES ÜZLET NYÍLT!*

Symphonia	69,-
Sopiane	74,-
Kristálycukor	85,-
Étolaj	145,-
Kenyér	55,-
Tej	55,-
Péksütemény	22,-

*Lakodalomra mindenféle ital
kedvezményes áron
megrendelhető. Alfa, Plus,
Julius ebédjegyek levásárolhatók.
Többféle áru olcsóbban kapható.*

NYITVA TARTÁS
hétfőtől–péntekig 6.00–21.00 óráig
Szombat–vasárnap
6.00–19.00 óráig

**JÖJJÖN
BE,
MEGÉRI!**

Kartali Kisbíró – a Kartali Művelődési Ház lapja
V. évfolyam 8. szám
Megjelenik havonta 500 példányban
Felelős kiadó: Lászlóné H. Piroksa
Felelős szerkesztő: Ruzsainé B. Julianna
Bejelentés száma: 2/1990. 06. 02. KÉK
Cím: Kartal, Felszabadulás út 107.
Készült a TYPOVENT Kft. Nyomdájában
Gödöllő 147/95

**TYPO
VENT**

TISZTELT LEENDŐ ÜGYFELÜNK!

Értesítjük Önöket, hogy a gödöllői

BB AUTÓSISKOLA BT.

Személygépkocsivezetői és motorkerékpárvezetői
tanfolyamot indít 1995. szept. 15-én 17 órakor
Aszódon a Városi Helyőrségi Művelődési Házban.
A jelentkezőknek a tanfolyam elvégzéséhez részletfi-
zetési kedvezményt biztosítunk.

Diákoknak az elméleti tandíj 50%-át elengedjük!

Extra szolgáltatás!

Hogy Önnek ne kelljen feleslegesen fáradság:
A forgalmi vizsga kivételével, mely „B” kategória
esetén Vácon, a többi kategóriánál Gödöllőn törté-
nik, az összes többi vizsga Aszódon kerül

lebonyolításra.

Rutinvizsga minden kategóriában az aszódai
tanpályán!

Jelentkezés és részletes felvilágosítás:
Aszódon a könyvesboltban: Kossuth L. u. 24.
Tel.: 06-20/413-208

Farkas László oktatónál Aszód, Petőfi u. 14.

Tóth Sándor oktatónál Aszód,
Kossuth L. u. 42. I. em. 3.

és szeptember 15-én 17 órakor

a Művelődési Házban

a tanfolyam megnyitón.

GUMI ELADÁS SZERELÉS RAGASZ- TÁS CENTIROZÁS

**A GUMIS MŰHELYBEN KEDVEZŐ
ÁRON KAPHATÓ**

- ÚJ ÉS FUTÓZOTT GUMIKÖPENYEK, ÚJ
TÖMLŐK
- SZEMÉLY- ÉS KISTEHERAUTÓKRA
- MINDEN TÍPUSÚ KERÉKPÁRRÁ
- TÖMLŐS, TÖMLŐ NÉLKÜLI KEREKEK
JAVÍTÁSA

NYITVA:

Hétköznap 7.00–19.00 óráig
Szombat–Vasárnap 7.00 órától

Műhely címe:

Kartal 2173, Kodály u. 14.